

Орфей през погледа на визуалния театър

Светломира
Стоянова

Кукл
Форм

В рамките на фестивала „Златният делфин“ се състоя премиера за Варненския куклен театър – визуалният спектакъл „Орфей“. Не за първи път режисьорът Боян Иванов поставя тук. Представлението „Мълчаливи предания“ беше водеща новина в театралните среди през 2014 г., а през 2015 г. то беше наградено с „Икар“ – специално отличие за ярка и въздействаща образност. Спектакълът „Орфей“ от своя страна още с премиерата си спечели 4 награди – голямата награда „Златният делфин“, наградите за оригинална музика (Христо Намлиев), за майсторско техническо осъществяване и награда за „Дебют“, учредена от Съюза на артистите в България, която се присъди на Миляна Ношкова за ролята ѝ на Евридика.

Докато в „Мълчаливи предания“ се залага на български предания, то в „Орфей“ погледът се обръща към древната митология. Имайки предвид, че представлението се базира върху драматургия, но от сцената слова не се изричат, важно е да се обърне внимание на ролите на композитора, сценографа и хореографа на спектакъла.

Тъй като представлението е за музикант, ще започна с композитора – Христо Намлиев, пред когото стои предизвикателството да пресъздаде музиката на Орфей и да я превърне във важен сюжетен елемент, който сам по себе си да води действието фабулно. В музиката се залага на повторемост при музикалната фраза, наблягане на типични за балканския фолклор извивки и характерни струнни инструменти. В съчетание с визията на представлението, музиката има стремежа да изведе една повторемост, която надхвърля антропологичното усещане за персонажа и да доведе до почти хипнотично състояние.

Що се отнася до сценографията – типичната за Свила Величкова многоцветност отсъства. Изборът ѝ е само черно и бяло. В тях се състои

борбата между силите на доброто и злото, заложени в митологията. На авансцената има бял объл около 3 метров екран, през който зрителите като че ли през двоен обектив наблюдават историята. Казвайки екран, смятам, че е важно да се спомене видео-мапингът в спектакъла – дело на Тодор Тодоров. В последните представления на Боян Иванов именно това специфично проектиране и наслагване на видео образи върху актьорите е ключ към осмисляне на театралните похвати, с които борави. Подобен тип представления могат да бъдат наречени визуален спектакъл най-вече заради средството на комуникация със зрителя.

Хореографията е на Татяна Соколова, с която режисьорът е работил и преди. Движенията могат да бъдат сложени в категорията на съвременния танц – от бавни и плавни те минават през насечени и бързи, но може би най-възхитителна е движенческата работа, свързана със синхронизирането с видеообразите, с които има взаимодействие от страна на изпълнителите. Актьорите, които изпълняват силите на злото са изцяло в черно, но са използвани допълнителни обеми на места (ръцете и краката), които внушават стилизирана уродливост.

Премиерата на представлението е и дебют за младата ученичка Миляна Ношкова – възпитаничка на НУИ „Добри Христов“ – Варна, която изпълнява ролята на Евридика. Тя показва изящна движенческа култура, концентрация и върно пластическо и мимическо осмисляне на този труден персонаж.

В добре познатата история за Орфей Боян Иванов остава верен на театралните си търсения в полето на визуалния театър и показва различен (дори сюжетно) прочит на познатия мит. ■